

NW 3366

32

Floralia WAARIN OPGENOMEN *Huis en Hof*

Bibliotheken
der
Landbouw Hoogeschool
WAGENINGEN

Tijdschrift voor Bloem en Tuin
14 Januari 1953 - 73e Jaergang no. 1
(Verschijnt om de drie weken)

Alle

BLOEMEN
en
HEESTERS
voor
UW TUIN

Kunt
U
★ bestellen
bij

KON. KWEKERIJ „TERRA NOVA”
W. KEESSEN Jr. & ZN, AALSMEER, UITERWEG 222

kunnen worden. Met lang niet alle handperen zijn goede resultaten te verkrijgen, doch met sommige uitstekende. Wie van sterk gekleurde peren houdt, zal met de gestoofde handperen minder bevredigd zijn. Vrijwel alle blijven zeer licht tot licht van kleur. Er staat echter tegenover, dat sommige zeer fijn van smaak zijn. De rassen, die ik nu zal noemen zijn zonder voorbehoud goed als stoofpeer te gebruiken. *Précose de Trévoux*, smaakt goed doch blijft vrijwel wit. *Clapps Favourite*, kleurt iets meer en smaakt behoorlijk. *Bonne Louise d'Avranches*, blijft ook licht van kleur doch smaakt voortreffelijk en is daardoor als compôte een lekkernij. De *Zwijndrechtse wijnpeer*, kleurt aardig rose, doch *Comtesse de Paris* blijft weer wat bleker, maar munt uit door een fijne smaak. Bekende namen zijn overigens *Pitmaston Duchess*, rose; *William Bon Chrétien*, lichtrose; *Beurre Lebrun*, wit; en *Beurre Hardy*, rose. Een klasse apart vormt de *Doyenne du Comice*. Deze overheerlijke handpeer zal niet spoedig voor de keuken gebruikt worden, doch zij, die hiermee eens een proef nemen, zullen tot de ontdekking komen, welke bijzonder fijne smaak deze peer als compôte heeft.

Sommige van de hier genoemde rassen handperen kunnen in verse toestand niet zo lang bewaard worden. De weckflessen bieden dan uitkomst. In geweekte toestand is een te grote voorraad te conserveren voor de lange winter. Het kan geen kwaad te weten dat men twee kanten met sommige peren uit kan.

Dahlia's

Fa. K. MAARSE Dz. Jr.

Dahlia-Maarse
Uiterweg 32
Aalsmeer

Clematis

VOGELS

SIMON DE WAARD

die de
mens niet schuwen

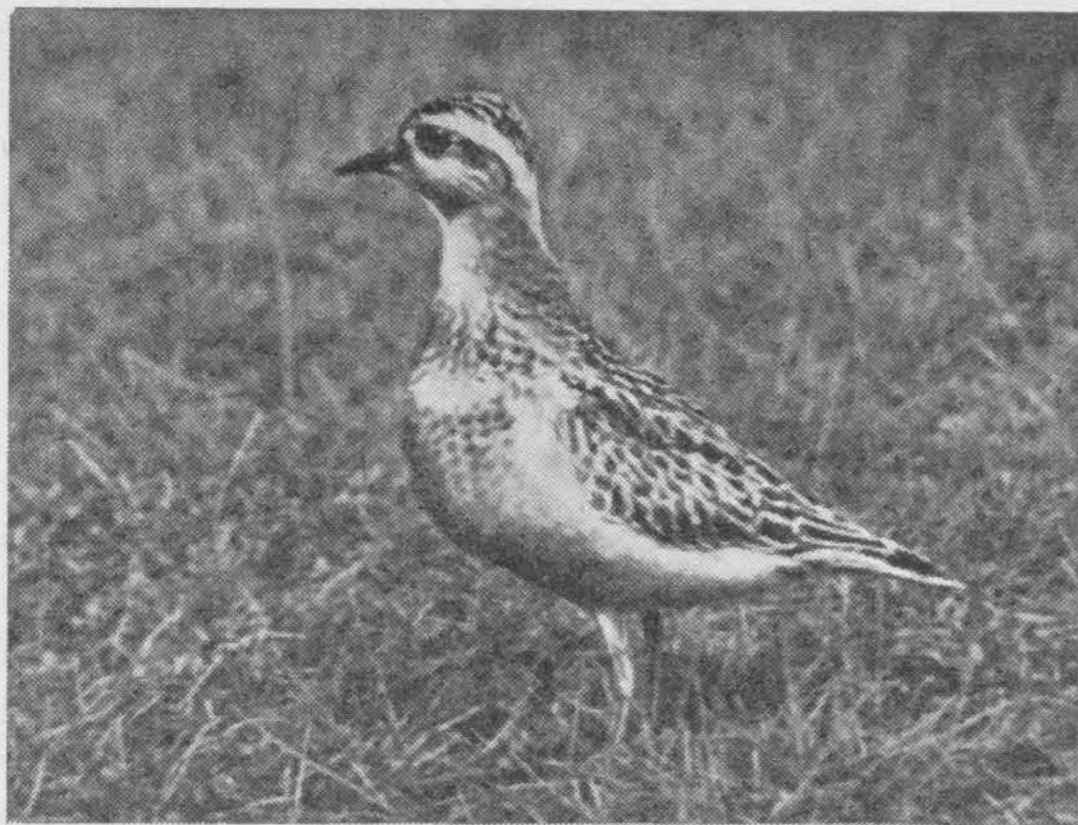
De bekende Zweedse vogelkenner en -fotograaf Bengt Berg verhaalt in zijn boek „Mijn vriend uit Lapland” van de avonturen, welke hij beleefde met een morinelplevier. Deze vogel, die Berg in Lapland broedend had aangetroffen, was zó mak, dat hij niet alleen rustig doorbroedde, toen Berg om het nest liep om foto's van de vogel te nemen, maar na verloop van enige tijd zelfs ging zitten broeden op de hand van de fotograaf, als hij daarin de eieren uit het nest legde.

Sinds de verschijning van Bergs boek, een jaar of vijf en twintig geleden, zijn ook de vogelmensen in Nederland wat meer aandacht gaan schenken aan de morinelplevier, die hier bij ons aan de kust, vooral in het begin van September op de trek, vrijwel ieder jaar wordt waargenomen. Het bleek toen al gauw, dat de morinelplevier ook buiten zijn broedgebied zeer mak kan zijn en dat men met het nodige geduld de vogel tot zeer dichtbij kan naderen zonder dat deze wegvliegt.

Eén van de terreinen, waar bijna iedere herfst morinelplevieren worden waargenomen, is het gebied van De Beer op Rozenburg. De vogels blijven soms dagenlang daar pleisteren om nieuwe energie op te doen voor de nog lange reis naar het winterkwartier, dat zich, voor zo ver bekend, uitstrekt over Egypte en het Noordelijk deel van de Sahara. Zo hebben er ook dit jaar in het begin van September weer acht morinelplevieren een dag of wat op De Beer vertoefd, en de vogelvrienden, die in die tijd het natuurreservaat bezochten, hebben de morinellen op vrij korte afstand bij hun doen en laten kunnen gadeslaan.

De morinel van de foto, die u hierbij gereproduceerd vindt, trof ik eens in zijn eentje op een duinweide aan. Nadat ik ruim een uur achter hem aan had gelopen, lukte het mij tenslotte zo dicht te naderen, dat ik hem gemakkelijk met de hand had kunnen aanraken. Op m'n knieën naast de vogel zittend, heb ik hem toen op een afstand van zeventig centimeter gefotografeerd.

Onder de vogels, die, vanuit het hoge Noorden komend, bij ons doortrekken, zijn er nog enkele, die zo goed als geen schuwheid tegenover de mens aan de dag leggen, namelijk de rosse- en

1. Morinelplevier, gefotografeerd op „De Beer“.
2. Jongen van de regenwulp, een broedvogel van het hoge Noorden.
3. Grauwe franjepoot, broedend in een Laplands moeras.
(Foto's S. de Waard)

de grauwe franjepoot. Verleden jaar in September toefden er op De Beer gedurende een dag of wat twee grauwe franjepootjes, waarvan er één zo mak was, dat hij rustig doorging met het poetsen van zijn veren, toen een tiental personen er in een kringetje omheen gingen staan.

Behalve door hun makheid vertonen de franjepootjes nog op een ander punt overeenkomst met de morinelplevier, namelijk in een merkwaardige gewoonte in de broedtijd. Evenals bij de morinelplevier laat ook bij de franjepootjes het wijfje haar legsel na korte tijd in de steek, zodat de tweeledige taak van het broeden en het grootbrengen der jongen dan geheel door het mannetje moet worden vervuld. In zijn boek over de morinelplevier vertelt Bengt Berg, dat de mensen daar in het Noorden niets weten van deze merkwaardige gewoonte bij sommige vogels, en zijn reisgenoten geloven hem dan ook eerst niet als hij beweert, dat de morinel, die zij broedend aantreffen, een mannetje is. „De Lappen weten daarvan niets”, zegt hij. „Zij kennen wel de andere eigenaardigheden van de kleine bergvogel, maar zij menen, dat de broedende vogel een wijfje is, dat door het mannetje verlaten werd, zoals dat gebeurt met verscheidene andere wijfjes, wanneer de bruidsdagen voorbij zijn”. En ironisch voegt Berg hier aan toe: „Dat komt de mens als iets vanzelfsprekends voor!

De geschetste gang van zaken bij morinel en franjepoot schijnt in mindere of gelijke mate méér voor te komen bij vogels, die in het Noorden wonen; zo is ook van de paarse strandloper, de bosruiter, de zwarte ruiter en nog enkele andere soorten bekend, dat in veel gevallen de eieren voornamelijk of uitsluitend door het mannetje bebroed worden. Bij de regenwulp is het ook het mannetje, dat op zekere dag alleen met het kroost achterblijft, en naar beweerd wordt, laat ook bij de „gewone” wulp, voor zo ver hij in het Noorden van ons werelddeel broedt, het wijfje haar gezin in de steek als de jongen nog maar anderhalve week oud zijn. Hier bij ons, in Nederland, zijn de wulpenwijfjes „degelijker”, want hier blijven beide ouders bij de jongen tot deze de staat van zelfstandigheid bereikt hebben.

Dit jaar heb ik het voorrecht gehad enkele maanden in Zweden en Lapland te kunnen rondzwerfen, waarbij ik heel wat vogels heb ontmoet. De morinelplevier heb ik tot m'n spijt niet gezien, maar wel het grauwe franjepootje, en ik heb er ook het nestje van gevonden. Dat was in een moeras bij Abisko; er was een meertje dichtbij, waar het franjepootje dikwijls op het water streek, en als ik daar aan de oever ging zoeken, deed het vogeltje zeer opgewonden, vloog om me heen en streek soms op enkele meters afstand neer, zodat ik niet anders dacht dan vlak bij het nest te zijn; maar hoe ik ook zocht, een nest vond ik niet. Ik zag later een tweede franjepootje verderop in

HOOFDPIJN? ←

Mijnhardt Hoofdpijnpoeiers. Doos 47 ct.
Mijnhardt Hoofdpijntabletten. Koker 80 ct.

hetzelfde gebied, waar het zeer drassig was en waar ik vaak tot de knieën wegzakte als ik er ging zoeken. Er stond daar overal veel water tussen het wollegras en het leek onmogelijk, dat hier een vogelnest kon zijn, maar ik wilde er toch het mijne van hebben. Een half uur zal ik er rondgeploeterd hebben, toen ik plots op een klein randje modder het nestje met de eitjes zag, drie donkergeklepte leemkleurige eitjes, liggend op een onderlaagje van wat dorre wollegrassprietjes. Eindelijk dan toch gevonden!

De schuiltent had ik bij me en die heb ik toen op enkele meters afstand van het nest geplaatst. Jammer genoeg was het die dag en ook de dagen daarna verbazend slecht weer, veel wind en regen, en ik heb het franjepootje onder ongunstige omstandigheden moeten fotograferen, waardoor het resultaat niet zó is geworden als ik wel gewenst had. Voor mij is de foto echter méér dan een middelmatig prentje, want het is een herinnering aan de fijne tijd, die ik daar in het Noorden heb doorgebracht.

D. VAN RAALTE

VIRUSZIEKTEN

SLOT

Hoewel we hiervoor steeds over virusziekten bij planten hebben gesproken, toch moeten we direct opmerken, dat ook mens en dier door bepaalde viren kunnen worden aangetast. Onze gewone verkoudheid, influenza, bof, waterpokken, kinder- verlamming, mond- en klauwzeer, worden door viren overgebracht. Hoe belangrijk deze ziekten bij de mens ook zijn, we willen er hier niet verder over spreken en keren terug naar de virusziekten bij planten.

Bij vrijwel alle planten komen ze voor en hoewel de verschijnselen, waarmede de ziekten zich aan ons voordoen, wel verschillend kunnen zijn, kunnen we als algemeen ziektebeeld opgeven: het ontstaan van lichter gekleurde vlekjes op de bladeren. Toch is niet iedere bladverkleuring een virusaantasting, want ook bepaalde gebreksziekten, zoals ijzer- of mangaangebrek kan geelkleuring van het blad veroorzaken.

Lichter gekleurde vlekjes op de bladeren betekenen plaatselijk een vermindering van bladgroen, dus minder assimilatie. Is het dan verwonderlijk, dat dergelijke planten in groei achterblijven en dat de bladeren een wat bobbelig uiterlijk krijgen? Daar dus de eerste verschijnselen zich altijd als lichtere vlekjes voordoen, zijn ons namen als mozaiekziekte, voorjaarsbont enz. duidelijk.

Maar niet alleen de bladeren, ook de bloemen kunnen ons verschijnselen van virusziek laten zien en het is hierbij vooral de kleur van de bloem, die lichtere vlekken of strepen krijgt. Vooral bij Tulpen komt dit veelvuldig voor en we spreken dan wel van „gebroken” tulpen. Zolang de tulp bekend is hebben deze vormen bestaan of zijn plotseling ontstaan uit tevoren eenkleurige bloemen en men heeft aangetoond dat er een tweetal viren voor aansprakelijk is, dat respectievelijk een licht en een donker breken veroorzaakt. En het eigenaardige hierbij is nu, dat vele van deze gebroken tulpen cultuurwaarde bezitten, zoals bijvoorbeeld de Rembrandt-tulpen. Dit zijn feitelijk gebroken Darwins. Vooral ook ten tijde van de tulpenwindhandel (begin 17e eeuw) waren de gebroken tulpen het meeste waard.

Bij andere gewassen nemen we soms ook een kleurbreking in de bloem waar als gevolg van virusaantasting, o.a. bij Freesia's.

De opbrengsten van door virus aangetaste planten gaan steeds meer achteruit. Men heeft berekend dat er in Engeland jaarlijks 1.000.000 ton aardappelen verloren gaat als gevolg van virusaantasting, terwijl het voorkomen van X-virus bij onze aardappelen (in de lichtste vorm) een oogstvermindering geeft van 12 à 13 %. Men kan dus niet anders dan zeer bevreesd zijn voor deze ziekte en bij de export van onze pootaardappelen moet men er dus wel zeker van zijn dat de poters ziektevrij zijn.

De prijsstijging van de cacao op de wereldmarkt na 1940 wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de sterke uitbreiding van virusziekte in de aanplantingen, in het bijzonder op de plantages langs de Goudkust, waardoor in een tijdsverloop van enkele jaren duizenden bomen stierven.

Deze voorbeelden zouden nog met vele andere kunnen worden aangevuld en het zal een ieder duidelijk zijn, dat een diepgaand onderzoek naar deze ziekte en het opsporen van bestrijdingsmethoden er tegen, van grote sociale en economische betekenis is.

Een direct bestrijdingsmiddel tegen virusziekten kent men nog niet. Wel weten we dat de overbrenging van plant op plant o.a. geschiedt door insecten, die nu hier, dan daar plantensappen zui-